

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 пер-
ера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и
Херцеговину на годину 12 пер-
пера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње
20 франка у злату, на по годи-
не 10 франка у злату.
Прешлаша се прима само у
годишњим и полугодишњим ро-
ковима и поклаже у напријед.
Поједини број 20 пара за Цр-
ну Гору, — за Иностранство 25
пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant
régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service.
On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA,
Cettigné, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12
Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an.
La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans
toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Ад-
министрацији „Глас Црногор-
ца“ на Цетиње.
Дописи се шаљу Уредништву
— Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администра-
цији и наплаћују се: за сваку
ријеч или број до пет цифара на
летит слова по 4 паре, гармонд
слова 6 пара; цинеро слова 1
пара — за први пут, а за сваки
даљи пут у пола од горње ци-
јене. Најмањи оглас наплаћује
се 1 перпер. — Осим напријед
цнашене цијене од ријечи, на-
плаћује се по закону о таксама
још по 50 пара за свако поједино
оглашавање.

Власник: Државна Штампарија.

Излази суботом

Одговорни уредник: Ваљко Милићев

СЛУЖБЕНИ ДИО

СТАТИСТИКА НАРОДНИХ ОСНОВНИХ ШКОЛА

ЗА 1914/1915 ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

Назив школ. области	Број школа	Број одјељења	Новоотворене школе	Новоотворена одјељења	Број учитеља и учитељица			Укупни број наставника	Број уписане дјеце у појединим разредима								Свега		Укупно	На једну учит. снагу долази просјеч. дјеце	Вар. школе походи дјеце		Сеоц. школе походи дјеце		Укупно		На 100 муш. долази женских		Број школа које не раде уједна рата	ПРИМЈЕДБА
					сталних	приврем.	уч. заступ.		I. РАЗ.	II. РАЗ.	III. РАЗ.	IV. РАЗ.	МУШ.	ЖЕН.	М.	Ж.	М.	Ж.			варошке	сеоске	у варо-шима	у селима						
Источна	51	91	1	4	63	5	23	91	1385	332	1532	237	730	55	669	45	4336	669	5015	55	868	297	3478	372	1165	3850	34	10	—	
Сјеверна	49	85	—	4	39	3	25	66	955	215	1064	149	568	44	471	21	3058	429	3487	52	885	250	2173	179	1135	2352	28	8	19	
Западна	48 ¹⁾	81	3	3	60	2	19	81	947	313	1036	194	587	65	431	36	3001	608	3609	44	628	308	2373	300	936	2673	49	12	6	1) Постоји и једно забавиште са 2 забавиље и 57 мушке и 30 жен. дјеце.
Ослобођ. крајева	63	118	20	26	66	9	54	128	1) —	—	—	—	—	—	—	—	5401	683	6084	47	2294	526	3207	159	2820	3366	22	4	8	1) Узиман је број спојених разреда, а не сваког за себе.
Укупно	211	375	24	37	228	19	121	366	—	—	—	—	—	—	—	—	15796	2389	18195	50	4675	1381	11231	1010	6056	12241	30	9	33	

Број 1518. Из канцеларије Мин. Просвјете и Црквених Послова. Цетиње, 10. априла 1915. год.

СТЈЕЧАЈ

Господин Министар Просвјете и Црквених Послова на основи чл. 49. Закона о измјенама и допунама од 2. априла 1914. године у Закону о народним школама од 2. фебруара 1907. г. расписује овај стјечај за попуњавање упражњених учитељских мјеста школске 1915/16. године.

I. западна школска област:

Цетиње једно мушко, два женска одјељења;
Ст. Бар два мушка, једно женско одјељење;
Улцињ једно мушко, једно женско одјељење;
Ријека једно „ одјељење;
Грахово два „ одјељења;
Велимље два „ одјељења;
Чево једно „ одјељење;
Убли Чевски једно мушко одјељење;
Љуботињ два „ одјељења;
Доњи Цеклин једно мушко одјељење;
Горњи „ „ „
Трењјево „ „ „
Трњине „ „ „
Бата „ „ „
Ћеклићи „ „ „
Доње Бјелице „ „ „
Горње „ „ „
Мирац „ „ „
Комани „ „ „
Дражевина „ „ „
Врањина „ „ „
Бољевићи „ „ „
Брчели „ „ „
Дупило „ „ „
Комарно „ „ „
Крњице „ „ „
Сотонићи „ „ „
Шестани „ „ „
Зупци „ „ „
Мркојевићи два одјељења;
Салч једно одјељење.

II. источна школска област:

Подгорица три мушка и два женска одјељења;
Љешко Поље једно одјељење;
Голубовци два одјељења;
Вуковци једно одјељење;
Убли (Кучи) два одјељења;
Медун једно одјељење;
Врањ „ „ „
Тузи два одјељења;
Дољани једно одјељење;
Близна „ „ „
Дрезга „ „ „
Безијево „ „ „
Момче „ „ „
Ново Село „ „ „
Служ два одјељења;
Колашин једно одјељење;
Липово „ „ „
Матешево „ „ „
Блатина „ „ „
Веље Дубоко „ „ „
Влаховићи „ „ „
Миљоска „ „ „
Горња Морача два одјељења;

Подбишће једно одјељење;
Прекобрђе два одјељења;
Требаљево једно одјељење;
Штитарица „ „ „
Равни „ „ „
Крња Јела „ „ „
Андријевица, једно одјељење;
Баре Краљске „ „ „
Коњухе „ „ „
Трепча „ „ „
Велика два одјељења.

III. сјеверна школска област:

Никшић једно мушко и једно женско одјељење;
Данилов Град два одјељења;
Баре Шумановића два одјељења;
Гостиље једно одјељење;
Ждребаоник „ „ „
Мартинићи „ „ „
Павковићи два одјељења;
Богмиловићи два „ „ „
Брезна једно одјељење;
Брезовик два одјељења;
Брестике једно одјељење;
Брођанац „ „ „
Борковићи „ „ „
Буковица „ „ „
Враћеновци „ „ „
Голија „ „ „
Горанско „ „ „
Горње Поље два одјељења;
Драговелићи једно одјељење;
Дуга „ „ „
Жупа Никшићска два одјељења;
Жабљак „ „ „
Мратиње једно одјељење;
Недајно „ „ „
Озринићи два одјељења;
Острог једно одјељење;
Петровићи једно „ „ „
Пишче „ „ „
Оп. Рудине „ „ „
Равно „ „ „
Трепча „ „ „
Ускоци „ „ „
Црквице Пивске једно одјељење;
Црна Гора „ „ „
Шавник три одјељења;
Руданци једно одјељење;
Рудинице „ „ „
Шаранци „ „ „
Луково „ „ „
Богетићи „ „ „
Дужи „ „ „
Горње Рудине „ „ „

IV. школска област ослобођ. крајева:

Пећ једанаест одјељења;
Бијело Поље (пећско) једно одјељење;
Будисавци „ „ „
Гораждевац два одјељења;
Исток „ „ „
Злокућани једно одјељење;
Каличани „ „ „
Укча „ „ „
Ђураковац „ „ „
Плав „ „ „
Ђаковица девет одјељења;

Горња Ржаница два одјељења;
Гусиње „ „ „
Беране „ „ „
Ђур. Ступови једно одјељење;
Будимље три одјељења;
Полица једно одјељење;
Буче „ „ „
Доња Ржаница једно одјељење;
Калудра два одјељења;
Заостро једно одјељење;
Заград „ „ „
Брзава „ „ „
Петница „ „ „
Савин Бор „ „ „
Горња Села два одјељења;
Рожај „ „ „
Башча једно одјељење;
Бијело Поље два одјељења;
Пећарска једно одјељење;
Ивање „ „ „
Расово „ „ „
Шаховићи „ „ „
Стожер „ „ „
Прошћење „ „ „
Равна Ријека „ „ „
Ораховица „ „ „
Пљевља осам одјељења;
Пренђани једно одјељење;
Глисница „ „ „
Бољанићи „ „ „
Бобово „ „ „
Косјеница „ „ „
Ковач „ „ „
Ограђеница „ „ „
Отиловићи „ „ „
Обарде „ „ „
Офевина „ „ „
Мељак „ „ „
Готовуша „ „ „
Прачица „ „ „
Потпеће „ „ „
Поношевац „ „ „
Пожар „ „ „
Рогово „ „ „
Машта два одјељења;
Јуник једно одјељење;
Вогово „ „ „
Прилеп „ „ „
Бистрица „ „ „
Јанови „ „ „
Гричарево „ „ „

Стални учитељи и учитељице основних школа, који желе бити постављени у овим мјестима, дужни су поднијети молбе министарству до 1. јуна ове године.

У молби треба означити два или три мјеста.

Нека г. г. учитељи и учитељице имаду у виду ал. 2. чл. 49. Закона, да вароши и варошице добивају они, који имају најмање једну периодску повишицу; обласне вароши они, који имају двије повишице, а пријестолницу тек после одслужене три повишице.

На овај стјечај немају право јављати се молбама привремени учитељи и учитељице и учитељи заступници.

Бр. 1580. Из канцеларије Министарства Просвјете и Црквених Послова, 15. априла 1915. године, Цетиње.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Поводом рођендана Њеног Величанства Краљице Милене 22. ов. мјес., као и поводом Крсног Имена Узвишеног Владалачког Дома о Ђурђеву дану 23. ов. мјес., због ратних прилика, неће бити у Краљевском Двору примања нити уобичајених честитања.

— Стање болести Његовог Краљевског Височанства Књаза Насљедника је непромијењено.

— Господин Анри Акам, поморски поручник, кога је краљ. италијанска влада додијелила краљ. Италијанском Посланству у Црној Гори, у својству поморског аташеа, при-
спио је на Цетиње.

Цетиње, 18. априла.

Зао и несрећан удес је хтио да на вратима плавог Јадрана, код рта Санта Марија ди Леука на уласку у Отрантски Канал, подлегне као жртва једног аустројског сумаре-на француска крстарица-оклопница „Леон Гамбета“. И ако овим губитком није ни озбиљно ни о-сјетно умањена снага француске ни савезничке флоте пред којом се кукавички сакривају, кроз девет мјесеци рата, аустро-њемачки бродови у минама ограђеним лукама Вилхелмсафена, Куксхафена, Кила, Поле и Котора, — више од седам стотина племенитих жртава које су принијеле своје животе на жртвеник Правде, Права и Цивилизације, изазивајући наше дивљење и поклоне уз одавање најдубље почасти, рађа у нашим срцима једно искрено и свеопште саучешће. И ми се свесрдно придружујемо осјећајима поносног и гордог бола који данас прожима Француску ради губитка својих драгих и родољубивих синова. Наше симпатије уз изразе најоданије солидарности, упућене „другој отаџбини“ сваког цивилизованог човјека, прате једнодушно осјећаје свих савезника чији се блистави повађени мачеви боре против повратка времену варварства и против царевања Грубе Силе. А топле изјаве сажаљења и кондо-

ленија од стране неутралних и оних који ће сутра да ступе у Свети Рат за Цивилизацију, увећавају сјај и помпу ове тужне али величанствене свечаности и дају доказа да они који данас бацају у овој прилици своја срца на терације свјетског судара, добро знају на коју ће страну бацити и своје мачеве кад устреба. Цио цивилизовани свијет из којег су се саме, својим поступцима, искључиле Аустро-Угарска и Њемачка које су нацие достојног и себи по култури равног савезника у Турској, најварварској и најреакционарној држави Истока, — поспиле цвијећем, вијеницима, ловорима и славом неумрле гробове „Леона Гамбете“.

Нека буде лака слана морска пучина племенитој дјечи Француске, која су умрла за част француске триколоре и за слободу источне обале Јадранског Мора! Они су се свјесно и до крајности одужили сјени великог државника чије је име било једна девиза и један програм.

Поред осјећаја симпатија и бола у овој прилици, нас за „Леона Гамбету“ вежу и успомене захвалности. Кад је крајем 1877. године освојењем Бара и Улциња Његово Величанство Краљ Господар побо поново, послје толико вијекова, српску заставу на Јадранском Мору, Аустро-Угарска је, преполовивши насилно у своју корист на Берлинском Конгресу црногорске добитке оружја, задржали себи право инспекције у црногорским водама. И кад је Црна Гора, 1909 одржала ово ограничење свога суверенитета, у француској ескадри која је дошла да освешта и да поздравља слободу црногорског приморја, налазио се и „Леон Гамбета“. А прије неколико мјесеци, те исте воде су биле посвећене једном новом манифестацијом и једним сјајним подвигом кад је француска флота на догледу Бара потопила надно мора у јуначком боју аустрлијску крстарицу „Зенту“.

Вјечна слава витезовима са „Леона Гамбете“! Вјечна успомена потомцима јунака са Монтебела, Солферино и Мађенте, који ће, као што су на Марни, у Фландрији, на Ипру и у Дарданелима дали дивне доказе војничких врлина и храбрости достојне својих славних предака, поново показати, у пуном сјају, ћесаровој војсци и флоти све своје сјајне наслиђене ратничке особине које су Аустрлијанци толико пута горко и болно искусили — *furia francese*.

Врховна Команда саопштава:

Непријатељ је у току 17. априла развио јачу активност против наших трупа у Грбљу, гдје је дијествовао не само артиљеријском ватром са форова „Горазда“ и „Грабова“, већ је мјестимично предузимао и напад вјешадијом. Према јачини напада резултати су за непријатеља никакви, јер је са наше стране рањен свега 1 водни официр.

Непријатељски губитци неизнати.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потапов примио је ово службено саопштење:

Петроград, 16. априла у 10-30 у весе. Сјеверно од Њемена непријатељске предње трупе, прелазећи Росјену, стигли су у јутро 15. априла на линију ријеке Дубисе.

На цијелом великом фронту нашег контакта с непријатељем, долази само до артиљеријске борбе. Потонјих дана такођер су учествовали и ојачали сукоби између наших и непријатељских извидница.

Западно од Њемена и сјеверно од Нарева, Нијемци су 14. и 15. априла на многим мјестима изво-

дили појединачне нападаје који нијесу имали одлучан карактер.

Наступање непријатеља у рејонима Калварије и сјеверно од Суваљки задржали смо без већег напрора.

Између ријека Писе и Шквоје, пред фронтом Круша-Серафим, непријатељске су трупе дошле под унакрсну ватру наших митраљеза и биле одбачене уз велике губитке и у нeredу.

У рејону мјеста Тартак непријатељ је безуспјешно покушавао да препадом заузме наше шанчеве. Исто тако без икаквог резултата остали су непријатељски покушаји да се пробије сјеверно од Прасниша и источно од Рационше и Добржина.

Код Хоржеле претворили су Нијемци своје наступање у упорну артиљеријску борбу.

У Карлатима, код Ужочког прелаза, непријатељ је ноћу на 15. априла безуспјешно нападао вис сјеверо-источно од мјеста Лубња.

У Стријском правцу непријатељ је изводио упорне, поновне нападе у рејону мјеста Головецо, али смо га бајонетом сваки пут успјешно одбили.

Мисија енглеског Црвеног Крста

Раније смо јавили, да је у Црну Гору приспјела једна енглеска мисија Црвеног Крста, која се у Пљевљима ставила на расположење нашој Санџачкој Војсци. Ми смо ту мисију поздравили осјећајима искрене захвалности као видни доказ племенитости велике енглеске нације и њених ваздашњих симпатија према Црној Гори. Сад нам из Пљевља јављају о раду поменуте мисије и неоцењивим користима, које нам је већ учинила и непрестано чини. И наша тамошња војска на челу са својим командантом дивизијаром сердаром госп. Јанком Вукотићем, и војни главари, и народ са села и из вароши нема довољно ријечи којима би могли да искажу најтоплију благодарност енглеским љекарима и болничарима, и којима би могли да опишу њихов мар, њихову љубав при вршењу племените хришћанске дужности његовања и лијечења наших рањеника и болника. Веома вриједни и искусни шеф мисије г. др Клемов имао је у почетку на расположењу болницу само са 80 кревета, и то све за лијечење једино рањеника. Али он је у Пљевљима нашао много тежу ситуацију. Тамо има и много болесника, који болују од опасних заразних болести. Племенити Енглези успјели су, под руковођењем г. др Клемова и г. др Тебе, да створе болницу, у којој се редовно лијечи 230—250 болесника, међу којима их је доста од пјегавог тифуса, од трбушног и повратног тифуса. Г. др. Тебе, неуморни радник на лијечењу Црногораца, и сам се био заразио пјегавим тифусом, тако да су се тамо све наше власти и сви грађани побојали за здравље овога племенитог човјека; али, Богу хвала, он је сада изван опасности и већ излази из собе. Сав тамошњи крај наше Отаџбине са дужним поштовањем и искреном љубављу предусријета чланове енглеске мисије, а ми овдје поново истичемо њихов хуманни рад, да бисмо им се бар на овај начин у неколико одужили за неоцењиве услуге које нам чине у овим данима мука.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 16. априла. 15. априла прије подне, наши аероплани су имали митраљешку борбу са непријатељским аеропланима. Око 6 часова изјутра запажен је лијет једног аустрлијског аероплана са бјеганијске косе преко Авале у прав-

цу Паланке. Одмах се један наш аероплан дигоа у гоњење. Он је сустигао непријатељски аероплан изнад Смедерева и на растојању мањем од 100 метара отворио на њега пушчану ватру. Непријатељски аероплан, не смијући да прими борбу, побјегао је преко Дунава и при узмицању избацио без резултата неколико метака. Два сата доцније запажен је један други непријатељски аероплан који је долазио од Паланке, али и тај аероплан наши аероплани су претјерали на аустрлијску страну. Ови први сукоби у ваздуху јасно су показали надмоћност наших авиатичара. (К. С. Пресбијер).

Рим, 13. априла. „Giornale d'Italia“ пише да све што новине износе о преговорима између влада Рима и Беча, нема никаквог основа, пошто се ове ствари чувају у апсолутној тајности. (Нароч. извј.)

Рим, 14. априла. Енглески амбасадор у Риму, интервјуисан од „Трибуна“, изјавио је, са свом резервом о данашњој дипломатској неријешености, да је јасно да је све фантастично што се тврди о споразуму између Италије и Тројног Споразума.

„Giornale d'Italia“, коментаришући гласове из различитих извора о дипломатској активности Италије, каже да италијанска влада, као што јој је и дужност, сада рашчишћава положај у којему би се могла наћи Италија, пошто је логично да Италија хоће данас да повуче конвенције једног евентуалног држања које заузме.

Новине додају да ова прва фаза не може очито бити фаза споразума са утврђеним уговорима о узетим одлукама.

О истом предмету „Трибуна“ пише да је у овом часу боље говорити о прелиминарним конверсацијама него о преговорима. Мисли се од стране Италије да се потанко испита поље будуће акције, пошто су ратови измјенили све старе правце спољне политике и сва најлогичнија предвиђања.

„Трибуна“ вели да за вријеме тога проучавања ниједна од страна које се налазе у сукобу не може у напријед створити икакав суд о држању Италије и о каквом споразуму. (Итал. Тел. Агенција.)

Атина, 14. априла. Мисли се да савезници спремају истовремену акцију на мору и на копну против Смирне (Нароч. извј.)

Цариград, 14. априла. Три аероплана су јуче летила изнад Мадитоса и бацили бомбе. Има 10 жртава. (Нароч. извј.)

Рим, 15. априла. „Idea Nazionale“ пише да је долазак у Рим Маркиза Титонија у вези са дипломатском активношћу посљедњих дана. Тврди се да ће усморо стићи у Рим и амбасадор Импералија. Данас је Титони имао разговор са Сонином. (Нароч. извј.)

Рим, 15. априла. „Леон Гамбета“ је погођен торпедом у машине. Мисли се да је број спасених већи од 100. (Нароч. извј.)

Петроград, 15. априла. *Руска флота је поново с успјехом бомбардовала Босфор. Бомбардована су утврђења Гарестие, Јонбурион, Каванка, Маџар и турски ратни бродови. Турска крстарица „Тургут“ била је приморана да се повуче.* (Нароч. извј.)

Париз, 16. априла. Осјећају бола који гуши Француску пред губитком „Леона Гамбета“ придружује се осјећање дубоке и пријатељске захвалности према Италији чија је морнарица и становништво са обале помагало са толико храбрости и пожртвовања да се спасу они који су преостали у животу. (Нар. извјештај.)

Париз, 16. априла. Данас поново започиње парламентарни рад који

је био одгођен половином марта. Скупштина ће морати најприје, у одсуству нормалног буџета, да вотира потребне изворе за земаљску одбрану и за редовне потребе, пошто је парламенат вотирао само 6 провизорних дванаестина. (Нароч. извјештај.)

Париз, 16. априла. „Пти Паризен“ прима из Туниса: Да осигура италијанску неутралност, Аустрија нуди Италији једну већу исправку границе у басену Изонца као и један дио далматинског архиепископата. Аустрија се слаже с интернационализацијом Трста и предлаже да се поруше утврђења Поле која би постала отворена варош и трговачка лука.

Италија, напротив, тражи анексију Трста са околином, као и Полу. (Нароч. извјештај.)

Париз, 16. априла. Јавља се из Берлина да је њемачка влада приморала банке које зависе од државе, да купе по цијени од 95 по сто акције великих пловидбених друштава, и ако те акције немају данас готово никакве вриједности. Те присилне операције и брзо падање курса још једном показују слабост њемачке финансијске ситуације. (Нарочити извјештај.)

Лондон, 16. априла. Капетан Пенхајм, њемачки војни аташе у Пекингу, који је ступио на чело једне банде комита у намјери да побуни Монголију, био је тамо убијен. (Нароч. извј.)

Париз, 17. априла. Французи су наставили своје напредовање у вези са белгијским трупама према сјеверу, на десној обали изерског канала.

У Шампањи, Нијемци су узели Французима у околини Босежура 300 метара предњих шанчева. Французи су повратили половином.

Код Епаржа, Нијемци су се ограничили на бомбардовање, али нијесу нападали. Исто је било и код Хартмансвилера.

У току 14, француски авиатичари бацили су 32 бомбе на жељезничку станицу у Болевилеру и 60 бомба на станицу у Шамблеу; тамо су запалили магазин с муницијом. Аврилска станица и жељезничка веза између Шамблеа и Тионкура била је бомбардована у ноћи од 15. Један француски авиатичар бацио је 6 бомба на спремишта ваздушних лађа у Фридрихсхафену. Авиатичар је видео један стуб дима гдје се диже с крова спремишта. Французи су бацили 21 бомбу на станицу, мостове и фабрику у Леополдсшоту. За вријеме тога бомбардовања, један француски авиатичар пао је у њемачке линије. У току дана, француски авиатичари су гонили и оштетили четири њемачка аероплана. Један је, сав у пламену, пао у њемачке линије код Бримона, а два друга су пала у близини француских шанчева. Један њемачки аероплан у Шампањи, а други у околини Анкра били су уништени од француске артиљерије. Њемачки авиатичар је бомбардовао запаљивим бомбама отворену варош Еперне, и то искључиво санитарне зграде. Цепелин који је прије 8 дана бацао бомбе на Денкерк, био је тешко оштећен од ватре француске артиљерије и пао је у дрвеће између Брижа и Гана. (Нарочити извјештај.)

Петроград, 17. априла. Цар је стигао у Севастопољ. (Вјестник.)

Париз, 17. априла. Скупштина је данас започела свој рад. Пошто је одала почаст успомени посланика Шења који је погинуо на бојишту, послје говора Г. Дешанела, Скупштина је прешла на дискусију законског предлога о одговорности у несрећним пољоделским случајевима. (Нарочити извј.)

† Епископ Никодим Милаш

Прошлогодишњи Видовдан затекао га је у Ројићу, одакле је полицијски допраћен у Дубровник, гдје је живио код своје сестре, пошто је био умировљен.

То је била посљедња вијест о овом знаменитом Јерарху Српске Цркве, пошто настадоше дани страдања нашега народа у Хабсбуршкој Монархији; и о њему већ није се ништа знало све док нам из Италије не дође тужна вијест, да је на Велику Суботу умро у Дубровнику.

Родио се у Шибенику четрдесетих година прошлога вијека; у Задру је гимназију довршио; а богословију у Сријемским Карловцима и у Русији — све старањем претходника му Епископа Стефана Кнежевића.

Као професор на задарској богословији, својима научним дјелима стекао је мјесто међу њрвим канонистима све православне цркве.

Као Епископ Далматински написао је и издао историју овога свога владичанства са првом књигом односних докумената (до пада Млетачке Републике), који спуштају по који зрачак и на историју Црне Горе; а потоњи његови радови о Св. Василију Острошком, о православној цркви у Републици Дубровачкој и о Стону, које је написао и издао 1913. и 1914., пошто се настанио у Дубровнику, — радови, који се тичу ових наших страна, изван праве Далмације, допуњују његове заслуге и на историјском пољу Православне Цркве у Српском Народу.

На најизложенијој позицији не само Православља него и Српства радио је неуморно не само пером него и дјелом. Његовом прегалаштву и агилности има се захвалити, што је почетком 1880 почео излазити „Српски Лист“, у Задру; јер је он био онај који је, почињући од Будве, обишао сва главнија мјеста до Задра, и покупио акције, на који начин се саставила главница, која је омогућила остварење мисли, коју је био покренуо пок. граф Илија Деде-Јанковић, када оно стадоше нијекати Српство на Приморју.

Ако терор не узбуди уништио, у његовој заоставштини наћиће се рукописа, који ће допунити овај преглед његова рада, награђеног видљивим знацима признања, како с Цетиња и Биограда тако и из Петрограда.

Живио је на част српске Јерархије у Православљу и на част Далмације у Српству.

Вјечни му покој и вјечна памјат!

Т.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Изасланик руског Црвеног Крста. Господин Језерски, изасланик руског Црвеног Крста, допутовао је на Цетиње да проучи санитарне прилике у нашој земљи и извијести се о потребама које су нам нужне за лијечење рањеника и за борбу са болестима. Поздрављамо г. Језерског искреном добродошлицом, гледајући у његову доласку још један доказ о особите наклоности и пажње Русије према Црној Гори.

Допутовао. Г. Мазон, повјереник Француске Марине, допутовао је ономад на Цетиње.

Санџачка војска за пребјегле породице. Наша санџачка војска која је код Чајнича, на Дрини, код Фоче, Горажде, Рогатице, на Глазину и на Романији на домаку Сарајева дала доказе у жртвама и крви о своме родољубивом пожртвовању, дала је још један нови доказ колико јој лежи на срцу неослобођено Српство, одвојивши из

својих скромних средстава једну повећу своту за бегунце испред зулума ћесарових власти. Овај лијепи и патриотски гест није потребно коментарисати; он се сам собом уздиже и говори најрјечитије о националној свијести и солидарности. Том приликом измијењане су ове дирљиве депеше:

Главном Одбору за помагање породица пребјеглих у Црну Гору из Босне Херцеговине и Боке Которске.

Никшић

Санџачка Војска прикупила је добровољних прилога за помоћ пребјеглој нашој браћи из Босне, Херцеговине и Боке Которске у току овог рата перпера пет хиљада триста деведесет два и четрдесет шест пара (перпера 5392.46). Приложници су изјавили жељу, да се приложена свота упути том Одбору, а имена приложника да се објаве у нашим листовима.

А. бр. 7263.

Чајниче, 11. априла 1915.

Команд., Санџачке Војске,
Дивизијар-сердар *Ј. Вукотић*

*Команданту Санџачке војске,
дивизијару, сердару г. Ј. Вукотићу,
Чајниче.*

Истински ганути родољубивим чином Санџачке Војске, која уз прилог у јуначкој крви ево даје и богати прилог у новцу за своју пребјеглу браћу, ми Вас, Госп. Команданту, уљудно молимо, да уз изјаву наше дубоке благодарности упућују Вам, изручите топлу благодарност Главног Одбора свој г. г. официрима, подофицирима и војницима подручне Вам војске.

Дај Боже, да на челу храбре Санџачке Војске ускоро развијете заставу српске слободе на домовима наше неослобођене браће.

Предс. Главног Одбора:

Секретар:
Мих. Буквић.

војв. *Божо Петровић.*

Заробљени Херцеговци у Русији. Један наш студент из Астрахана, одазивајући се молби Херцеговаца који нијесу имали среће ни могућности да се у редовима своје браће Црногораца боре за општу српску ствар и за ослобођење своје подјармљене отаџбине него су морали да пођу као непријатељски војници на галицијски фронт гдје су се предали Русима, — шаље нам списак њихових имена како би њихове породице од којих је већина пребјегла или била протјерана у Црну Гору, могле за њих сазнати и јавити им се на адресу: Астраханъ (Russie), 1 уч. ночлежнѣй домъ, военноплѣнному.

Ови Херцеговци се налазе у вароши Астрахану:

Из *белећког* котара: Срдан Тома Вујновића из Паника, Томо Стеванов Дедијер из Чепелице, Драго Милутина Вукајловића из Паника, Сава Гашов Анђелић из Дубочана, Спасоје Јаковов Анђелић из Дубочана, Томо Вуканов Бокић из Домашева, Јован Гајов Џомба са Шћенице, Перо Гајунов Бутулија из Моска, Симо Николе Вујадиновића са Бјелерудине, Милован Митров Козјак из Границе, Петар Илијин Гаћина из Мекегруде, Милутин Зеков Тупањац из Бјелерудине, Јован Јошов Милидраговић из Врањцкије, Марко Перов Бајат из Дабра;

Из *невесињског* котара: Ристо Јовов Целетовић из Оцака, Симо Тодоров Савић из Крекова, Крсто Тодоров Цвијетић из Лукавица, Перо Сивов Чампара из Биограда, Павле Благојев Хаџић из Јиговића;

Из *требињског* котара: Божо Павлов Спајић из Зубаца, Марко Јованов Милиша из Зубаца, Ристо Ђуров Бошковић из Мркоњића;

Из *љубињског* котара: Ђоко Антов Пецељ из Жабице, Јово Спасојев Пецељ из Жабице, Стеван Аћимов Љубенко из Влаховића;

Из *столачког* котара: Марко Ђуров Добранић Бјелица из Дабра, Митар Илијин Жарковић из Расна;

Из *гатачког* котара: Васиљ Милића Мاستиловића из Изгори, Јован Спасојев Вуковић из Изгори, Перко Лучин Шупић из Граба Крсто Јованов Шуковић са Степена.

Изабрани. У одбор за помагање пребјеглих породица из Босне и Херцеговине и Боке Которске, за чланове изабрани су и г. г. Милан Ковачевић, професор Кеслер, Перо Ђ. Шоћ, Илија Вучићевић, Јован Мартиновић.

Прилог из Америке. Г. Хенри Грахам из Бруклина, Њујорк, побуђен једним чланком г. Др. Ива Јовићевића у једном америкаанском часопису, упутио је његовом писцу своту од 55 итал. лира као свој прилог пострадалима од рата у Црној Гори. Г. Јовићевић предао је горњу суму Црног. Црвеном Крсту и топло благодари, у име пострадалих, племенитом Американцу који симпатише нашој отаџбини и њезиној борби.

† **Јован Велашевић**, богослов. Пишу нам с Даниловграда: Једини син г. уч. Бошка Велашевића послјије дугог боловања у најтежем цивијету своје младости — у 22. години живота — на дан 6. априла преселио се у вјечност, а 7. истог мјесеца био је сахрањен пред храмом Св. Ђеке на Даниловом Граду. Покојник је још као ђак IV. године бог. уч. школе подлегао неизлечивој болести, која је угасила један млад, напредан, озбиљан и карактеран живот и без утјехе расипао као своје добре родитеље, јер се тим угасило једно старинско огњиште уч. Бошка и пона Јовице Велашевића. Покојнику рајско насеље.

Ђ. Р.

† **Перо В. Пејовић**. Пишу нам из Цеклина: Немитна смрт 2. ов. мј. напрасно истрже из племенског круга честитог старину, истинског човјека, храброг борца Перо В. Пејовића у 82-гој години поштењог живота. Покојни Перо родио се 17. јуна 1833 г. у честитој и по свему чувеној породици Пејовића, његујући се и васпитавајући у јунаштву примјером свога чувеног дједа попа Михаила. Он је по духу и нарави припадао оној групи Црногораца, који су сав свој живот посветили пушци и ножу, чији живот и представља једно доба, окружено јуначким подвизима.

Ратну спрему Црногорца испољио је у најранијој доби младости живота, почев 1852 г., учествујући у свим ратним догађајима и дајући о свом јунаштву видног доказа, и као такав у ратним окршајима 1852., 1858., 1862. и 1876., 7. 8 и 9 год. свој је нож свуда стрвио непријатељском крвљу, те је за оличену храброст био награђен са 7 најхрабријих војничких ордена. Он се као војник харио одужио заветној мисли Србиновој. Лака му родна црногорска земља, коју је највећим жаром срца љубио и за њу стотинама пута у смрт газио, а међу нама нека му је вјечна успомена!

Л. М. С.

† **Перо Марковић**, писар општине Подгоричке. — Пишу нам из Подгоричке: Рањен је и Перо Марковић, дугогодишњи писар општине Подгоричке. Тешко је био рањен, те је послјије неколико дана умро у цетињској болници, одакле је 31. марта овдје пренесен ради сахране.

Покојни Перо родио се 1875. године у Љешанској Нахији. За капетанског писара постављен је 1891. године, послјије за писара варошке Управе, а 1899. за писара Општинске Управе, на којој га је служби и смрт затекла.

Увијек ревностан у својој дужности, увијек искрен међу друговима и пријатељима, свагда брижан и добар старешина своје породице, био је покојни Перо од свакога вољен и поштован.

Погреб је био 1. априла. Све чиновништво и многобројно грађанство са ученицима основних школа присуствовало је пратњи покојниковој до вјечне „му куће“ гдје се у име општинских чиновника и грађанства са њиме опростио дирљивим говором г. С. Вукчевић, секретар општине.

Покојни Перо оставио је иза себе стару мајку, жену и петоро нејаке дјеце без икаквих средстава за живот, јер покојник осим своје плате није имао никаквог другог имања. Лака му земља!

Љ. И.

† **Илија Милов Ражнатовић**. — Пишу нам из Цеклина: — Умро је један од оних наших старих ратника и историјских четника, који су оловом из својих тачница заливали „врата града скадарског“ и цијелој Малесији страх уливали, чије је име у племену и нахији било популарно и чувено још од 1849. г.

Покојник се родио у селу Ријечани у Цеклину 21. јула 1835. а умро је 21. јула 1914. С ножем и пушком заорчио је у најранијој доби младости живота, и с њом се није до смрти ни раздвајао; она му је била јединствени друг и одани пријатељ, с којом се први пут јавља на четничкој позорници 1849. г. као заточник слободе и бранилац српског имена.

Године 1852. видимо га у борби за Дебелом Главом на Селима Голема, за

тим 1858. при оном јуначком ударцу на турску флотилу на Скадарском Језеру, гдје као четни полетарац грезне у крв, и добија 4 тешке ране по животу, јер му непријатељско тана пролама уста, ждријело грла и врат, али Илија не пада, већ се још већма жести, борбу наставља и нож крвави.

Како у ратовима тако и у свим четним походима видимо га свуда са најодлучнијом храброшћу, и већ од 1849. нема шанца ни тијесног кланца којег није крвљу окупао. Покојник је сав био изрешетан непријатељским куршумима, али му не би суђено лијес на бојно поље оставити, и ако је у разним бојевима на јуначком лијесу добио неке 32 тешке ране.

Његова изломљена прса као јунака красила су сва јуначка војничка одлиција, а као човјека крст V. степена Данилова реда излатна и сребрна медаља за ревност, што даје најбољу свједоцбу о његовом чојству и јунаштву. Он се истински одужио заветној мисли Србиновој, и испод хлада ратне заставе истрајном борбом, као и радом и животом задужио млађе нараштаје, а потомству оставио низ златних успомена.

Лака му родна црногорска земља, коју је највећим жаром срца љубио!

М. С.

Поштанска служба за ратне заробљенике

Према коминикеу администрације швајцарских пошта њихова је служба у току прошлога мјесеца марта отпорила поштанских пошлица за ратне заробљенике у земљама које ратују у овим размјерама:

Главна Контрола Пошта у Берну преписала је и даље отпорила за заробљенике у Њемачкој и Француској:

а) 198.165 упутница из Француске на суму од 2.451.787.53 франака (ова је сума послана француским ратним заробљеницима у Њемачкој);

б) 25.818 упутница из Њемачке на суму од франака 464.153.99 (ова је сума упућена ъемачким ратним заробљеницима у Француској).

Од мјесеца *септембра* прошле године, свега је послано 701.782 упутнице на суму од франака 9.831.929.36 француским заробљеницима у Њемачкој, и 133.246 упутница на суму од франака 2.487.247.55 за ъемачке ратне заробљенике у Француској.

За мјесец *март* 1915. послано је из Русије 4.688 упутница на суму од франака 124.240.65 за руске ратне заробљенике у Аустро-Угарској; из Аустро-Угарске послано је 11.765 упутница на суму од франака 323.279.91 за аустро-угарске заробљенике у Русији.

Од почетка мјесеца *децембра* 1914. експедирано је свега, преко швајцарске поштанске администрације, 17.383 упутнице на суму од франака 391.374.80 за руске ратне заробљенике у Аустро-Угарској, и 22.108 упутница на суму од франака 653.448.05 за аустро-угарске заробљенике у Русији.

Осим тога, Швајцарска Главна Поштанска Контрола, до краја марта 1915. предала је и даље отпорила 6069 упутница на суму од франака 137.646.04 из ових земаља: из Њемачке за Србију, Тунис и Јапан; из Аустро-Угарске за Француску, Црну Гору, Србију и Јапан; из Француске за Луксембург и Аустро-Угарску — и обратно.

Поштанска станица Женева — транзит преотпорила је у току прошлога марта 408.384 *пакета* за француске ратне заробљенике у Њемачкој и 91.041 пакет за ъемачке ратне заробљенике у Француској.

Од мјесеца *септембра* 1914 до краја марта 1915, швајцарска поштанска служба преотпорила је 1.046.220 пакета за француске ратне заробљенике у Њемачкој и 408.488 пакета за ъемачке ратне заробљенике у Француској.

Даље, транзитна станица инсталирана у Берну за пошту ратних заробљеника преотпорила је, у мјесцу марту, 1.854.500 писама и карата и 126.397 мањих пакета Њемачку, и 1.705.923 писама и карата и 64.786 малих пакета за Француску.

Од мјесеца *септембра* 1914 до краја марта 1915, поштанска станица Берн — транзит преотпорила је: 11.130.241 писама и карата и 386.229 малих пакета за Француску.

У току мјесеца марта 1915, швајцарска поштанска Администрација дакле примила је из иностранства и даље отпорила, у служби ратних заробљеника, сваког дана просјечно: 114.852 писама и карата, 6167 малих пакета незаведених од 350 грама највише, 18.438 регистрованих пакета с тежином највише од 5 кг. и 7788 упутница на суму од 108.499 франака. Све упутнице, осим операција за примане и реекспедирање, морају се потпуно преписивати.

Из хуманитарних обзира, Швајцарска врши све ове посредничке службе још ослобођене свију такса.

П. Ђ. Ш.

Званични огласи

Објава. Рјешењем г. Министра Унутрашњих Послова, од 12. априла 1915. године број 3970., одређена је сриједа за пазарни дан вароши Тузи. К броју 3970. Из канцеларије Управног Одјељења Министарства Унутрашњих Послова, 13. априла 1915. г., Цетиње. (1,1)

Објава. Пошто се школска година завршује у Великој Државној Гимназији 30. априла, позивају се сви екстернисти, којима је допуштено полагање испита, да се пријаве Гимназијској Управи 4. маја, кад ће им се саопштити дан писмених и усмених испита.

К броју 81. Управа Велике Државне Гимназије, 17. априла 1915., Цетиње. (1,3)

Стјечај. Сагласно члану 5. а у вези са чл. 4. „закона о парохијском свештенству“, овим се распикује стјечај на упражњене парохије: Цеклињско-Добруску, Орјелучко-Фрутачку и Орашко-Штитарску.

Кандидати имају поднијети овој Консисторији молбе са односним документима најдаље до 20. маја ове године.

Број 234. Из канцеларије Консисторије Цетињске, 11. априла 1915. г., Цетиње.

Приватни огласи

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног сина, односно мужа и оца

† ПЕРА МАРКОВИЋА
— писара Општине Подгоричке —

који подлеже ранама и умрије у Цетињској болници 30. марта. — осјећамо се дужни изјавити своју благодарност:

чиновништву и грађанству вароши Цетиња, који у великом броју изађоше и испратеше тијело покојниково приликом преноса у Подгорицу; чиновништву и грађанству вароши Ријеке, који покојника среташе и даље испратеше; чиновништву и грађанству вароши Подгорице, који среташе мртво тијело покојниково, који нас својим присуством тјешеше и у онако великом броју милог нам покојника до вјечне куће испратеше.

Незаборавна хвала покојниковим друговима — општинским чиновницима — на положеном вијенцу и на њиховом братском труду и раду око покојникове сахране.

Свима и свакоме, који нам ма којим путем изјавише своје саучешће нека је вјечита хвала.

Подгорица, 2. априла 1915 год.

Ожалошћени: мајка **Стана**; супруга **Спаса** и деца: **Војислав**, **Драгутин**, **Милутин**, **Видосава** и **Васиљка**. (бр. 118, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег милог и никад непрежаљеног

† СТЕВАНА Н. МАРНИЋА
— бив. плем. капет. и команданта Рудог —

који подлеже витешким ранама с Виситора и Барданолта и пресели се у вјечност у мјесту Рудоме — Босни 2. марта тек. год., у 58 год. старости.

Указато нам је велико саучешће у нашој превеликој жалости, зашто се сматрамо дужним, поред благодарности коју у души осјећамо и овим путем топло заблагодарити: председнику општине Рудого, Милошу Исаиловићу; г. г.: Радовану Радовићу, коман. Деч. Одред; кап. Димитрију Рецићу и секретару Спахићу са грађанством обојега пола, који у великом броју учествоваше и покојника до вјечне му куће отпратеше.

Особита хвала свешт. г. Андрији Поповићу, који над покојником опијело изврши и смртне остатке до вјечне куће допрати.

Вјечита благодарност на брзојавним саучешћима г. г.: председ. Министарства дивизијару, сержару Јанку Вукотићу; Митрополиту Д-р. Дожићу; председ. Држ. Савјета Марку Ђукановићу; председ. Народ. Скупштине Милу Дожићу; бив. председ. Држ. Савјета в. Гавру Вуковићу; министру правде Љубомиру Бакићу; бившем министру Душану Вукотићу; генералу Милу Матановићу; обл. управитељу Бакићу; командирима: Нову Гилићу, Милоши Зонићу, Богдану Поповићу и Јоку Јовановићу; капетанима: Јеврему Поповићу, Гавру Хаџићу и Батрићу Зечевићу; судији обл. суда Радолу Стаматовићу; председ. општ. андријевачке кап. Ивану Чукићу; секретарима: Милутину Радонићу и Раду Марићу; поруч. Милошу Дујовићу и оф. Бацу Протићу; телеграфистима: Вујадину Зонићу, Јеврему Зечевићу и Милутину Вешовићу; суд. писару Зарији Булатовићу; председ. општ. Миру Вешовићу и секретару општ. Николи Вуковићу, пријатељска хвала браћи Чујовићима.

Срдачна хвала на писменим саучешћима г. г.: протојерејима: Павићу и Душану — Петровићима; кап. Новици Вукићу; свешт.: Видаку Мићовићу и Саву Зечевићу.

Особита хвала на изјавама личног саучешћа г. г.: Јакиши Поповићу, народ. посланику са Секуловићима; кап. Јолу Кркељићу; бат. бар. Ђоку Јовановићу с Лутовцима.

Огромно присуство Љеворечана обојег пола разних брстава, с племенским кап. г. Војином Оровићем, мјесним свештеницима г. г.: Крстом Томовићем, Арсенијем Поповићем; уч. Стеваном Хаџићем и бив. народ. послаником Милетом Поповићем, који на покајање добоше и лично сажаљење изјавише свједочи свагдашњу љубав мјештана према личности, животу и раду милог нам покојника особита им хвала.

На посљетку вјечита хвала свима и свакоме, који ма на који начин изјавише саучешће у нашој преголемој жалости.

Лијева Ријека, 1. априла 1915.

У име ожалошћене породице: кап. **Шћепан С. Марнић**. (бр. 120, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Са неизмјерном тугом и болом до гроба ожалошћен, јављам свима својим сродницима, пријатељима и познаницима, да је мој брат

† ЈАКША ЂУРАНОВИЋ

абитуријент државне трговачке акадѐмије у Београду у најљепшем цвијету своје младости у 23-њој години, погинуо 30. августа 1914. г. на Црној Бари, као српски комита на бранику своје шире отаџбине, а за остварење својих идеала, ослобођење и уједињење Српског народа.

Сматрам за најсветију дужност изјавити своју доживотну благодарност браћи: Мартинићима, Брајовићима, Пиперима и другим, који у онако великом броју дођоше и драгог ми покојника брацки ожалише.

Хвала друговима, пријатељима и познаницима покојниковим, који ми дирљивим саучешћима у неколико тугу ублажише.

Хвала команданту Бјелопавлићске бригаде ком. Б. Радовићу, шефу штаба пор. Бошковићу, са свима официрима и војницима Бјелопавлићске бригаде, који ми похиташе у логору саучешће изјавити.

Хвала уредништвима српских листова, који описаше јуначку погинућу покојникову.

Доживотна хвала покојниковим старјешинама: мајору Воји Поповићу и кап. Светиславу Костићу, који наредише да се покојник сахрани у гробљу на Црној Бари, а посљедњи лично присуствова сахрањивању.

Највећа хвала другу покојниковом, четнику Ђорђу Јововићу студенту права, који покојника са осталим четницима сахрани, и први ме о његовој погинућу изјавише.

Хвала свима и свакоме, ко ми ма којим путем изјави саучешће у овој мојој великој тузи.

Мартинићи, 10. априла 1915.

У име ожалошћене породице: **Милован Ђурановић** — блајник II дивизије. — (бр. 126, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском неизмјерне туге и жалости јављамо нашим сродницима, кумовима, пријатељима и познаницима, да се је наш јединац

† МАРКО П. ГАЖЕВИЋ
— гимназист четврте године —

дана 28. марта т. г. преселио у вјечност у својој 18 години живота.

Сматрамо за најсветију дужност овим путем изјавити благодарност г. д-р. С. Матановићу, који се заузимао да покојнику спасе живот од задобивених рана, као и осталом особљу болнице „Данило I“ на њиховом својском заузимању око покојника.

Нека је доживотна наша благодарност грађанству вароши Цетиња, које је спровео покојника при поласку с Цетиња увеличао, а понаособ нека је благодарност г. г. министрима и осталим државницима, који су ни лично изјавили саучешће.

Особито сам благодаран г. кап. М. Лекићу, који је покојника при преносу из Подгорице на Цетиње предурдио и указао му помоћ и особиту пажњу, кад г. Крсту Пламенцу п. т. чиновнику, који је у пратњи покојниковој лично учествовао од Цетиња до Вира.

Вјечита хвала г. медицинару Булаићу, који му је у Подгорици својски прву љекарску помоћ указао, као и г. Шаку Лекићу судији, његовим колегама: Душану Марковићу и Машану Вукићевићу, који су покојника цијеле ноћи 24. марта у Подгорици рањенога својски пазили.

Такође смо дубоко благодарни грађанству вароши Вира, које је на челу са свештеником С. Вукосавићем и председником капетаном Станковићем, покојнику пратњу на Виру предуредили и испратили.

Хвала г. капетану М. Петрановићу (ујаку покојниковом), који је лично дошао на Цетиње, заузимао се у свему о преносу покојниковом до његове вјечне куће.

Хвала Николи Радовићу гимназисту с друговима, који је над гробом покојниковим држао дирљиву говор, као и г. Марку Вукосавићу народном посланику, Митру Лекићу гимназисту, који су своја саучешћа писмено послали, те су иста над гробом покојниковим у виду опроштајног говора прочитана.

Хвала пријатељима, кумовима, познаницима и свим сељанима, који су ни лично или писмено изјавили саучешће и присуствовали погребу покојниковом.

Још један пут неке је свакоме доживотна хвала, који ни указате пажњу у нашој највећој туги и жалости, коју смо доживјели.

Сотонићи, 3. априла 1915.

Ожалошћени: отац **Перо**; мајка **Стана** са осталим родбимом. (бр. 123, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Гробиљивој смрти, тој ненаситој аждаји неби доста, што нам 23. марта одузе из наручја једногодишњег синчића, односно унука и брата

† СТОЈАНА

него још 4. априла отрже нам из загрљаја нашег премилог сина, унука и брата

† ЂУРА

послије десетодневног боловања.

Чег ради сматрамо за нашу дужност, овим јавним путем изјавити нашу дубоку благодарност грађанству обојег пола вароши Подгорице, које нам саучешће указа, онако тужно нашу несрећу ожали, што нам у неколико наш велики бол олакшаше.

Такођер морамо захвалити љекарима г. г.: Радолуковићу и Јанковићу, који не жалише труда, да нам миле покојнике отргну из чељусти ненасите смрти

Хвала нашим рођацима и пријатељима са стране, који нам телеграфским или ма којим другим путем саучешће изјавише.

Подгорица, 10. априла 1915.

Ожалошћени: отац **Митро**; мајка **Неда**; ђед оф. **Алекса**; баба **Неда**; сестра **Стефанија** — **Ненезићи**. (бр. 130, 1,1)

С неизмјерним болом у души јављамо својим рођацима и пријатељима, да смо на свагда изгубили свога сина, односно брата

† ПАВЛА Б. ПЕРОВИЋА

— ђака гимн. 5 год., регрута IV ђачке чете — који погibe 24. марта ов. год. и сахрањили у подгоричко љубовићском гробљу уз учешће г. официра, војске, чиновништва и многобројног грађанства.

Не можемо пропустити а да и овом приликом не изјавимо најтоплију благодарност свима његовим друговима, који су га допратили до вјечне куће, нарочита хвала г. Марку Ракочевићу, сврш. матуранту, који се с покојником опрости дирљивим говором, као и г. Ристу Ковијанићу, ђаку са цијелим друштвом.

Највиша захвалност господи официрима гарнизона, који нам драгог покојника испратише и у великој тузи учествоваше.

Велика захвалност цијелом чиновништву и грађанству оба пола, који у тузи нам учествоваше.

Доња Морача, 24. марта 1915.

Ожалошћени: отац **Божина**; браћа: **Радое** коњички поручик, **Илија** гимн. 5 год.; стриц **Мигуд** поч. перјаник; братучед **Шћепан** поручник; стрина **Крстиња**; сестре: **Шајка**, **Анђа** и **Рула** са осталом родбином. (бр. 128, 1,1)

Још једна жртва за свету идеју ослобођења и уједињења Српства, наш син, односно муж, отац и брат

† МИЛОШ

паде од непријатељског танета на Готовуши 21. марта, те сматрамо за свету дужност, да и на хартији путем јавности изразимо топлу благодарност, свима оним пријатељима нашим и нашег покојника, који ма којим путем подијелише тешки ударац, који нас ненадно задеси.

Висока хвала на дирљивим телеграфским и писменим саучешћима г. г.: команданту Ст. Срб. Одред генералу Вешовићу; ком. Васојевићске бригаде командирџу Ђукићу; бриг. свештенику Протићу; ком. Рожајске бригаде командирџу Зонићу; командирџу Бакићу; капетанима: Јоксимовићу, Стевану Лекићу, Милоши Мићовићу; управнику поште Бацановићу; официрима: Бандовићу и Протићу; поручнику Војводићу; филозофима: Ристу Јојићу, Миловану Арсенијевићу; свршеним правницима: Маријановићу, Вешовићу, Делевићу и Војину Ивановићу; царинском чиновнику Бакићу; учитељима: Филипу и Павлу — Протићима и Милкичу Мијатовићу; дивизијским писарима: Маријановићу, Протићу, председнику општине Тодору Лекићу; председнику интенданског одбора Кастратовићу; писарима: Дмитру Мићовићу, Ивану Чукићу, Љубу Дедовићу; гимназистима: Ђекићу, Јојићу, Арсенијевићу и Лекићу; Милкину и Миловану — Булатовићима с фамилијама; Миладину Шошкићу с фамилијом; барјактару Богдану Нововићу и Ђ. Вукићу; наредницима: Ђоку Рачићу, Станиши и Стевану — Лабовићима, Миру Бандовићу и Зарији Миловићу с друштвом; редовима: Леки Лекићу, Луки Мартиновићу, Тоју Ивановићу, Томици Јојићу и Радолу Вешовићу с друштвом.

Неизмјерна братска хвала на личном учешћу у нашој великој тузи г. г.: обласном управитељу Јеврему Бакићу; секретару Радонићу; капетану Попу Микетићу; председнику Суда Вуковићу; судији Зековићу; секретару Марићу; свештеницима: Вуковићу и Мићовићу; писарима: Кастратовићу, Арсенијевићу; председнику општине Ивану Чукићу; управнику поште Дедовићу, телеграфисти Мијовићу; секретару обл. управе Протићу; протојереју Бојовићу; командирџу Божини Лекићу; надзорнику школџу Цемовићу; капетанима: Дабетићу и Лекићу; учитељима: Бојовићу, Арсенијевићу и Савићу.

Понаооб неизмјерна хвала браћи Присојанима, који кости покојникове предаше мајци земљи, а нас телеграфски и писмено у тузи ублажише.

Хвала братска на личном учешћу у нашој тузи браћи: Краљанима, Сјеножећанима, Облобранима, Салевићима, Слатињанима, Забранима, Печовчанима, Божићанима, Бојовићанима, Коњушанима и Тречанима. — Иста братска хвала грађанима вароши Андријевице, који у онако великом броју подијелише нашу тугу.

Још једном свима и свакоме хвала, који ма којим путем учествоваше у нашој жалости.

Присоја, 9. априла 1915.

Ожалошћени: отац **Милић**; мајка **Милица**; супруга **Милица**; син **Бранко**; браћа: **Љубомир** свр. правник и **Бошко** — **Вуксановићи** с цијелим братством. (бр. 129, 1,1)

Дубоко уцвијељени јављамо својим сродницима, пријатељима и познаницима, да је наш непрежаљени син, супруг и отац

† САВО М. МАРИНОВИЋ

послије дугог и тешког боловања, као избјеглица умро 25. марта т. г. у 37 г. свога живота.

Не можемо пропустити, а да синовски не захвалимо Свијетлом Двору, који нам је како за живота покојникова, тако и послије његове смрти непрекидно указивао своју очинску помоћ.

Топло благодаримо г. д-р Б. Перацићу, који није жалио труда, да нам милог покојника од смрти спаси, као и г. П. Краљевићу, председнику општине, који нам је био у сваком погледу на руци.

Уопште дугујемо вјечиту и неизмјерну благодарност овдашњем грађанству обојега пола, који нам за цијело вријеме указиваху своју хришћанску помоћ и који нам допратише милог покојника до вјечне куће.

Ријека, 10. априла 1915. г. (бр. 127, 1,1)

Ожалошћени за навијек: мајка **Јоке**; супруга **Марица**; син **Јован**; кћери: **Анђе** и **Марија**.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Приликом смрти непрежаљеног супруга, односно оца

† Д-р ЂУРА КУСТУДИЋА
— санитетског капетана I класе —

који 10. фебруара ове године подлеже смрти од пјегавог тифа и испусти своју изморену душу, личећи своју херојску браћу, примили смо из Црне Горе од небројених покојникових пријатеља многа брзојавна и писмена саучешћа, чиме нам је бол за драгим нам покојником олакшан.

Свијема, који се овог пута сјетише нашег драгог покојника и нас, срдачно захваљујемо и молимо, да овим путем приме нашу топлу благодарност.

Врања, 28. марта 1915.

Ожалошћени: супруга **Марија**; синови: **Владимир** и **Селимир**. (бр. 131, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног оца

† Пера Вуксанова Пејовића

који се послије кратког боловања пресели у вјечност 2. априла ове године у 80 години живота, те не можемо пропустити, да овим путем не изречемо нашу благодарност браћи Цеклињанима, нашим пријатељима и познаницима, који и ако у ово доба у великом броју похиташе и покојника брацки ожалише и до вјечне куће испратеше. Хвала свима онима, који нам писмено или телеграфски саучешће изјавише.

Још један пут свима и свакоме наша најдубља благодарност.

Цеклињ, (Улићи) 10. априла 1915.

Ожалошћени: синови: **Филип**, **Иван** и **Никола** — **Пејовићи**. (бр. 132, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Јављајући својти, пријатељима и познаницима, да је мој син

† ЛАЗАР

у Подгорици, испустио своју млађану душу у 16 години свога живота, налазим се срдачно побуђен, да и овим путем изјавим моју најискренију благодарност: поштованом свештенству, наставницима основних школа са ђацима и многобројном цијењеном грађанству цетињском, које без разлике пола и положаја онако дивно отпратише непрежаљеног ми покојника до вјечне куће и тиме у велико ублажише тешку жалост, која нас је задесила смрћу тако рано и ненадно изгубљеног сина. (бр. 124, 1,1)

Отац **Илија Дуковић** са осталом родбином.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног оца

† Марка Јокова Улићевића

који се дана 28. марта ов. год., у својој 62 години свога живота, посље дужег боловања пресели у вјечност, сматрамо за особиту дужност изјавити нашу вјечиту и доживотну благодарност г-ну и г-ну: председнику Вирске општине кап. Луки Станковићу, који није жалио труда око покојника.

Доживотна благодарност господи докторима: Константину Марулису, Дебетету и Абдулајк Ефендији Рецићу, који се својски заузеше око милог нам покојника.

Вјечито смо благодарни г. г.: управнику Шаку Шоћу; кап. Милу Лековићу; поручику Филипу Живановићу; секретару општине Ђуру Вујовићу; оф. Мићу Радановићу; Јошу Почеку и Нику Игумновићу на изјављеном саучешћу.

Вјечита хвала нашим многобројним кумовима, пријатељима и познаницима, који нам лично изјавише саучешћа и погребу присуствоваше.

Хвала г. г.: кап. Милу Лекићу, Ристу Шоћу и Стеву Штиљановићу на телеграфска саучешћа.

Хвала свештенству г. г.: попу Саву Вукосавовићу и попу Мићу Улићевићу, који извршише опијело над покојником.

Поново нека је доживотна захвалност свима и свакоме, који нам ма којим путем изјавише саучешћа.

Вир, 13. априла 1915. (бр. 133, 1,1)

Ожалошћени: супруга **Јана**; синови: **Андрија**, **Васо**, **Вуко**, **Ђура** са осталом породицом.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Са болом у души јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима, да је наша никад непрежаљена снаха, супруга и матер

† БОСИЉКА

преминула послије дужег боловања 15. марта ове год. Не можемо пропустити, да у овим по нас тешким тренуцима не изјавимо своју доживотну благодарност г. д-р Вукчевићу, који се свесрдно заузимао, да покојнику од смрти спасе.

Благодаримо на личном и телеграфском саучешћу г. г.: команданту Херцеговачког Одред војводи Ђуру Петровићу; сержару Раду и Милици Пламенац; ком. Ристу Лекићу; ком. Вуксану Рашовићу; ком. Сави Ковачевићу; заст. надзорника Перу Мартиновићу; попу Ивану Копривици; кап. Вуисићу; Радомиру Кривокапићу; учитељу Думовићу; Вуку Шпадијеру; Ђуру Ђуровићу; управницима поштан-телеграфским: Марку Пејовићу и Симу Ковачевићу; поручику Петровићу; Синану Лучићу; Митру Николићу и телеграфистима: Мирку и Душану Банићевићима.

Хвала свештенику Јов